

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens
arbete för rättvisande och likvärdig
betygssättning vid Hermodsdalsskolan i Malmö
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Hermodsdalsskolan avseende verksamhetens kvalitet inom huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska kvaliteten i huvudmannens styrning och ledning för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning så att elevernas betyg speglar deras kunskaper.

I granskningen ingår två områden med följande frågeställningar:

1. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?
2. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

Granskningen avgränsas till huvudmannens styrning och ledning för att främja en rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskolan. Rektorns arbete för en rättvisande och likvärdig betygssättning i relation till bland annat lärares arbete inom skolan bedöms inte i denna granskning. Lärares praktiska arbete med att planera och genomföra undervisningen samt kontinuerligt bedöma elevers prestationer, så att de vid tidpunkten för betygssättningen har underlag för en allsidig bedömning och rättvisande betygssättning, ingår inte heller i denna granskning.

Granskningen omfattar 30 huvudmän med utvalda grundskolor. Detta beslut avser Hermodsdalsskolan och Malmö kommun. Skolinspektionen har genomfört en intervju med skolenhetens rektor och en intervju med representanter för huvudmannen där skolchef och ansvarig utbildningschef deltog. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 7 och 13 oktober 2021 av utredarna Anna Wide, Elina Ekberg och Fredrik Nellemo. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2022.

Fakta om verksamheten

Hermodsdalsskolan är en kommunal skolenhet i Malmö kommun. Skolan har 467 elever i årskurserna ett till nio och leds av en rektor. Skolan har valts ut utifrån att

det statistiskt visar en bestående avvikelse mellan resultaten på nationella prov i årskurs nio och elevernas slutbetyg. Beräkningen av genomsnittlig andel elever som fått ett högre slutbetyg än provbetyg är baserad på data över de senaste fem tillgängliga läsåren. Detta innebär data från läsåret 2018/19 och fem år bakåt.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet. Om huvudmannen bedöms uppfylla kvalitetskriterierna med låg kvalitet eller med viss kvalitet anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna med hög kvalitet begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

I granskningen ingår två områden. För varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet.

Huvudmannens uppföljning och analys gällande rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Huvudmannens åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Kvalitetsgranskningen avslutas därmed.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas huvudmannens arbete med uppföljning och analys i relation till rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskoleenheten.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet. Skolinspektionen vill i sammanhanget dock betona vikten av att huvudmannen i sin dialog med rektorn förtydligar vad det enligt skollagen innebär att i ämnen som det ges nationella prov i, ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Detta för att öka likvärdigheten i hur lärarna, både inom och mellan skolor, tolkar dessa bestämmelser i sin betygssättning.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har en regelbunden dialog med rektorn kring regler och utmaningar vid betygssättning. Vidare visar granskningen att huvudmannen på flera sätt tar in underlag som möjliggör en analys av betygssättningen utifrån olika perspektiv. Huvudmannen analyserar det insamlade underlaget och relaterar resultatet till forskning och beprövad erfarenhet. I analysen ingår även jämförelser av olika kunskapsresultat, som exempelvis avvikelser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg, mellan skolor inom den egna organisationen samt med riket som helhet.

Huvudmannen har en regelbunden dialog med rektorn kring likvärdig betygssättning men inte om hur lärarna särskilt ska beakta resultat på nationella prov i betygssättningen

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har en regelbunden dialog med rektorn kring regler och utmaningar vid betygssättning. Dialogen omfattas dock inte av vad det i praktiken innebär att särskilt beakta resultat på nationella prov i betygssättningen. Intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen ger en samstämmig bild att de för en regelbunden dialog kring

betygssättning. Representanter för huvudmannen och rektorn beskriver samstämmigt att förvaltningen har väl fungerande stödfunktioner och att framför allt förvaltningens utvecklingsavdelning bevakar regelförändringar. Detta sker bland annat genom att huvudmannen samlar rektorer i olika forum där regelförändringar lyfts och där rektorer får möjlighet att diskutera vad dessa innebär. Rektorn ger exempel, kopplat till betygssättning, på att de vid dessa rektorsträffar tillsammans arbetat med Skolverkets allmänna råd samt att huvudmannen lyft att nationella prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen. Dessutom har rektorn och ansvarig utbildningschef för den aktuella skolan samtal kring betygssättning vid inplanerade dialogmöten fyra gånger per läsår. Även skolenhetens förstelärare, som har uppdrag ett leda skolans kollegiala arbete kring betyg och bedömning, deltar i dessa dialogmöten tillsammans med rektorn.

Vidare anger rektorn att det i dessa dialoger är tydligt uttalat att de ska ta hänsyn till resultaten på nationella prov vid betygssättningen. Både rektorn och representanter för huvudmannen säger samtidigt att även om de nationella proven särskilt ska beaktas så är de ändå en av flera delar i den totala bedömningen. Både rektorn och huvudmannen beskriver samstämmigt att en förklaring till skolenhetens avvikelser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg är att lärarna i många fall gör en sammantagen bedömning som resulterar i ett högre betyg än vad resultatet på nationella provet visar. Representanter för huvudmannen säger att huvudmannen har varit tydlig och påpekat att de nationella proven är väl genomarbetade och framtagna utifrån kunskapskraven eleverna ska klara.

Representanter för huvudmannen anger att många rektorer, bland annat rektorn för Hermodsdalsskolan, lyft utmaningar kring hur lärarna ska hantera situationen när elever inte klarar att redovisa sina kunskaper på ett rättvisande sätt på skriftliga moment. Detta kan bero på grund av bristande läsförmåga och begreppsförståelse men en del elever kan redovisa dessa kunskaper på andra sätt.

Huvudmannen inhämtar ett brett underlag som möjliggör en analys av betygssättningen ur flera perspektiv

Granskningen visar vidare att huvudmannen på flera sätt tar in underlag som möjliggör en analys av betygssättningen utifrån flera perspektiv. Av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen har en tydlig arbetsgång för hur de kontinuerligt samlar in olika underlag från skolenheterna. Detta beskrivs även i inskickat material. Den statistik som huvudmannen samlar in resulterar bland annat i ett s.k. skolblad för respektive skolenhet. Exempel på underlag som finns med i skolbladet kopplat till betygssättningen är avvikelser mellan nationella prov och slutbetyg, jämförelser mellan pojkar och flickors betyg, fördelningen mellan olika betygsnivåer i respektive ämne, skillnader i

betyg mellan teoretiska och praktiska-estetiska ämnen. Huvudmannen använder skolbladet i sitt analysarbete. Både rektorn och representanter för huvudmannen anger också att skolbladet är ett underlag som möjliggör att kunna göra betydligt fler jämförelser när det finns ett behov av att fördjupa analysen. Bland annat beskriver representanter för huvudmannen att de på grund av Hermodsdalskolans höga avvikelser mellan nationella prov och slutbetygen undersökt hur eleverna klarar sina studier på gymnasiet. Jämförelsen gjordes av hur eleverna klarade sina inledande kurser i år ett på gymnasiet med elevernas resultat på de nationella proven.

Av intervjuer och inskickat material framgår att huvudmannens underlag består förutom det ovan beskrivna även av en kontinuerlig uppföljning av skolenhetens arbete med bedömning och betygssättning inklusive rektorns analyser. Representanter för huvudmannen och rektorn beskriver att detta sker löpande genom dialogmötena, i samband med framtagandet av skolenhetens kvalitetsrapport samt när skolenhetens prioriterade utvecklingsområden för kommande läsår ska beslutas.

Av intervjuer framgår vidare att det är en uttalad förväntan från huvudman till rektorer att använda Skolverkets bedömningsstöd. Rektorn uppger i intervjun att de under perioden när obligatoriska nationella prov inte har genomförts istället har använt sig av resultaten från bedömningsstöden som underlag i sitt analysarbete. Representanter för huvudmannen beskriver att de förvisso inte på samma systematiska sätt samlat in resultaten från bedömningsstöden som för resultat av nationella prov men att rektorn muntligt redogjort för resultaten kopplat till elevernas betyg.

Huvudmannen analyserar underlaget ur flera perspektiv och jämför elevernas måluppfyllelse såväl internt som externt

Granskningen visar vidare att huvudmannen analyserar det insamlade underlaget och relaterar resultatet till forskning och beprövad erfarenhet. I analysen ingår även jämförelser av olika kunskapsresultat, som exempelvis avvikelser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg, mellan skolor inom den egna organisationen samt med riket som helhet. Av både intervjuer och det inskickade materialet framgår att huvudmannen utvecklat sitt kvalitetsarbete utifrån ett forskningsbaserat samarbete. Både representanter för huvudmannen och rektorn beskriver att samarbetet har resulterat i att de har ett utförligt underlag med utarbetade frågeställningar i sitt analysarbete. Rektorn anger även att huvudmannen har en central funktion som stödjer rektorn i sitt analysarbete. Vidare beskriver både rektorn och representanter för huvudmannen att huvudmannens utvecklings-

avdelning relaterar till forskning. Detta gäller både huvudmannens generella åtgärder och åtgärder för att stötta skolenheten (se exempel i nästkommande område).

Vidare jämför huvudmannen, i sin analys av betygssättningen, olika parametrar av elevernas måluppfyllelse mellan skolenheter i kommunen och i riket. Av både intervjuer och det inskickade materialet framgår att de ovan beskrivna skolbladen används för att göra jämförelser mellan kommunens skolenheter. Bland annat för att kunna identifiera om det finns likheter och skillnader mellan betygen i olika ämnen men även jämförelser mellan skolenheters avvikelser kring resultat på nationella prov och slutbetyg. Även fördelningen mellan betygsnivåer jämförs både mellan skolenheter och på aggregerad nivå i kommunen. Huvudmannen använder även dessa jämförelser för att kunna identifiera skolenheter som har olika utmaningar vilket resulterat i att huvudmannen initierat samarbete mellan skolor kopplat till just området betyg och bedömning.

Av både huvudmannens inskickade material och av intervjuer med representanter för huvudmannen framgår att förvaltningen kunnat konstatera betydande avvikelser på skolenhetsnivå mellan elevernas betyg och resultat på nationella prov. Huvudmannen har därför genomfört en fördjupad analys av betygssättningen samt användandet av Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning. Av både intervjuer och det inskickade materialet framgår att huvudmannen förra läsåret undersökt och analyserat ett antal frågeställningar utifrån att matematiken var det ämnet som hade lägst måluppfyllelse när det gäller andel elever som klarade sin gymnasiebehörighet. Huvudmannen har då kunnat konstatera att det finns en bristande likvärdighet när det gäller lärarnas kompetens när det gäller hur lärarna utgår från ämnets kunskapskrav vid betygssättningen. Vidare framgår det av undersökningen att det generellt fanns utmaningar kring området problemlösning i matematiken. Detta bekräftas även av rektorn under intervjuer som anger att problemlösningssuppgifter på de nationella proven i matematik har eleverna svårt att visa sina kunskaper. Huvudmannen har därefter genomfört en fördjupad analys som visar att det är elevernas läsförståelse i kombination med bristande begreppsförståelse som begränsar deras möjligheter att klara text- och problemlösningssuppgifter. Både representanter för huvudmannen och rektorn beskriver även att den bristande läsförmågan är en förklaring till varför elever fått ett lägre resultat på nationella prov än slutbetyget och att elever då visat sina kunskaper på annat sätt.

Representanter för huvudmannen beskriver vidare att undersökningen av hur eleverna klarar sina studier på gymnasiet, som beskrivits tidigare, framöver

kommer att omfatta alla skolenheter med årskurs 9, inte bara Hermodsdalsskolan. Huvudmannen beskriver att de på ett mer systematiskt sätt ska jämföra elevernas slutbetyg från årskurs 9 med betyg i motsvarande ämnen på gymnasiet.

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas hur huvudmannen, utifrån vad som framkommer i analysen, initierar och stödjer olika åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning. Vidare granskas om huvudmannen har en plan för hur arbetet långsiktigt kan bidra till att vidmakthålla förbättringar inom området.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen vidtar åtgärder och stödjer rektorn i arbetet med att främja en likvärdig och rättvisande betygssättning. Vidare visar granskningen att huvudmannen bedriver ett långsiktigt arbete kring rättvisande och likvärdig betygssättning som grundar sig på en uppföljning av tidigare utvecklingsinsatser.

Huvudmannen vidtar åtgärder för att stödja en rättvisande och likvärdig betygssättning

Granskningen visar att huvudmannen vidtar åtgärder och stödjer rektorn i arbetet med att främja en likvärdig och rättvisande betygssättning. Av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att arbetet med att främja rättvisande och likvärdig betygssättning sker både övergripande på huvudmannanivå och riktat mot den specifika skolenheten. Detta framgår även av det inskickade materialet. Genom sina dialogmöten följer huvudmannen också arbetet med bedömning och betygssättning på skolenheten samt är delaktig i beslut om fortsatta åtgärder.

Huvudmannen har utifrån sin jämförelse mellan olika skolenheter parat ihop Hermodsdalsskolan med en annan skolenhet utifrån identifierade behov av att arbeta med likvärdig betygssättning. Detta har resulterat i att lärarna träffas i ämnesvisa grupper från två skolor. Bakgrunden är enligt de intervjuade bland annat att skolenheterna trots ett liknande socioekonomiskt index haft olika målfyllelse över tid. Representanter för huvudmannen beskriver att deras förväntan är

att genom att lärare och rektorer ska utbyta erfarenheter och lära sig av varandra så ökar också likvärdigheten. Vidare kommer även skolenheterna bedöma varandras nationella prov. Rektorn och representanter för huvudmannen beskriver samstämigt att ämnesgrupperna har som uppgift att ta fram gemensamma planeringar för undervisningen samt att ta fram prov/elevarbeten som sambedöms i ämnesgruppen. Av intervjuer framgår dock att lärarna i ämnet matematik samlas i ett kommunövergripande ämnesnätverk på motsvarande tid som övriga lärare har sitt utbyte med den andra skolenheten. Vidare framgår det av intervjuer och huvudmannens inskickade material att huvudmannen tagit fram en kommunövergripande matematikplan, som ett resultat av den undersökning/ analys som beskrivs i tidigare avsnitt. Denna kommunövergripande plan har respektive skolenhet som utgångspunkt i framtagandet av en egen handlingsplan i matematik.

Huvudmannen ansvarar bland annat för att ta fram gemensamma fortbildningsinsatser och koppla arbetet till forskning och beprövad erfarenhet. Bland har huvudmannen beslutat att genomföra en riktad insats kring språk- och kunskapsutvecklande undervisning i matematik som leds av språk- och matematikdidaktiker från huvudmannens utvecklingsavdelning. Det framgår av intervjuer med rektorn och av det inskickade materialet att insatsen stämmer väl överens med skolenheten behov och utvecklingsarbete kring betyg och bedömning. Skolenhetens utvecklingsarbete innebär bland annat att förstelärare har i uppdrag att leda ett kollegialt arbete som under nuvarande läsår främst sker i ämnesgrupper med fokus på att öka elevernas läsförmåga. Rektorn har tillsammans utbildningschefen kunnat identifiera de största skillnaderna i betygssättningen på skolan i de naturorienterande ämnena och i ämnet matematik. Huvudmannen har då med hjälp av sin enhet för pedagogisk, didaktisk och metodisk utveckling initierat en särskild insats genom att leda just dessa ämnesgrupper på skolenheten.

Representanter för huvudmannen beskriver att de under innevarande läsår startat ett kommunövergripande nätverk för lärare i praktisk-estetiska ämnen med syfte att gemensamt arbeta med kursplanerna samt betyg och bedömning. Huvudmannen har bland annat kunnat se skillnader i betygssättningen på skolenheter i jämförelse med andra ämnen samt att det i dessa ämnen dessutom finns större utmaningar i och med att det generellt finns färre ämneskollegor. Både rektorn och representanter för huvudmannen beskriver att dessa insatser stämmer väl överens med den aktuella skolans behov.

Både rektorn och representanter för huvudmannen anger samstämigt att det inte finns några signaler om att elevers vårdnadshavare pressar lärare eller

försöker genom andra sätt påverka lärarna i sin betygssättning. Rektorn och utbildningschefen har lyft frågan under dialogmöten.

Huvudmannen arbetar långsiktigt kring rättvisande och likvärdig betygssättning

Granskningen visar att huvudmannen bedriver ett långsiktigt arbete kring rättvisande och likvärdig betygssättning som grundar sig på en uppföljning av tidigare utvecklingsinsatser. Av huvudmannens inskickade kompetensutvecklingsplan och kvalitetsrapporter framgår att huvudmannen bedriver ett långsiktigt generellt arbete för likvärdighet i utbildningen kring bedömning och betygssättning. Representanter för huvudmannen beskriver att de grundskolor som de fem utbildningscheferna ansvarar för nu innehåller skolor med olika förutsättningar i form av socioekonomiskt index istället för att som tidigare vara en geografisk indelning. Representanter för huvudmannen anger att denna organisationsförändring är ett led i att öka likvärdigheten i kommunen. Detta då skolenheter med olika förutsättningar och utmaningar lättare ska kunna samverka och utbyta erfarenheter. Hermodsdalsskolans samarbete med en annan skolenhet beskriver representanter för huvudmannen som ett resultat av denna organisationsförändring. Både rektorn och representanter för huvudmannen anger under intervjuer att detta utbyte kommer att fortsätta och i uppföljningen av det arbetet kommer huvudmannen ha ett särskilt fokus på skillnader i resultat på nationella prov och slutbetyg. Vidare beskriver representanter för huvudmannen att de kunnat identifiera utmaningar vad det gäller likvärdigheten i svenska som andraspråk vilket inkluderar betygssättningen. Huvudmannen utreder vilket behov som finns för att kunna sätta in åtgärder vilket skulle kunna resultera i ett motsvarande ämnesnätverk som för matematik eller de praktisk-estetiska ämnena. Representanter för huvudmannen beskriver att förvaltningen utifrån Skolverkets stödmaterial (för implementering av ändrade läroplaner och kursplaner 2022) har tagit fram en handlingsplan som sträcker sig från innevarande läsår fram till och med läsåret 2022/23. Respektive skolenhet har med utgångspunkt från denna tagit fram en egen handlingsplan som varje utbildningschef löpande följer upp tillsammans med respektive rektor. Både rektorn och representanter för huvudmannen beskriver att tidigare uppföljningar visat att läroplanen inte fullt ut har varit implementerad bland lärarna, vare sig generellt i kommunen eller vid den aktuella skolenheten. I samband med att huvudmannen genomförde den tidigare beskrivna fördjupande analysen såg huvudmannen ett behov av att rektorer och lärare ska ges förutsättningar i implementeringen av de ändrade kursplanerna att kunna diskutera betyg och bedömning. Detta tar sin utgångspunkt i Skolverkets allmänna råd för betyg och betygsättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Fredrik Nellemo

Föredragande

Signerat av: Fredrik Nellemo

I handläggningen av ärendet har även undervisningsrådet Anna Wide deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/forutsattningar-for-rattvisande-och-likvardiga-betyg2/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen 4 kap. 3 § - Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Skollagen 4 kap. 5 § - Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 § (och 4 §) ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skollagen 4 kap. 7 § - Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Prop. 2009/10:165 s 248

Rektorn och förskolechefen fattar alltid sina beslut om verksamheten inom de organisatoriska och ekonomiska ramar som huvudmannen beslutat om. Eftersom allt ytterst utgår från huvudmannens beslut kan huvudmannen emellertid aldrig avhända sig det övergripande ansvaret. Skollagens bestämmelser förutsätter således att huvudmannen anställer en rektor eller förskolechef som har kunskaper om skolans styrning och kan företräda huvudmannen på ett tillfredsställande sätt. Det delade ansvaret förutsätter en kontinuerlig dialog mellan huvudmannen och rektorn eller förskolechefen med uppföljning, utvärdering och rapportering av beslut.

Prop. 2009/10:165 s 304

Syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring.

Prop. 2009/10:165 s. 306

Kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen, t.ex. betygsstatistik och resultat av nationella prov. Det finns därutöver skäl att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten. Som exempel kan nämnas behovet av att analysera variationer mellan skolornas resultat och måluppfyllelse liksom likvärdigheten i skolors bedömning och betygssättning.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

s. 27

För att kunna följa upp hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen är det viktigt att huvudmannen dels genomför egna undersökningar, dels samlar in underlag från enheterna.

Som ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen behöver huvudmannen följa upp måluppfyllelsen och likvärdigheten inom alla skolformer och verksamheter. Elevernas kunskapsresultat är viktiga att följa upp, framför allt om det finns tecken på att betygssättningen inte är likvärdig.

s. 33

För att huvudmannen ska kunna analysera resultaten och måluppfyllelsen på en övergripande nivå krävs återkommande dialog med förskolecheferna och rektorerna. En bra dialog innebär att vara beredd att värdera, ompröva och förändra verksamheten. Huvudmannen behöver känna till på vilket sätt enheternas förutsättningar påverkar resultaten och vilka åtgärder som krävs för att de nationella målen ska vara möjliga att uppfylla.

s. 34

Det är angeläget att huvudmannen identifierar utvecklingsområden och beslutar vilka utvecklingsinsatser som ska prioriteras. Det är viktigt att det finns en balans mellan å ena sidan huvudmannens ansvar för att ta ett övergripande beslut om inriktningen på utvecklingsarbetet och å andra sidan de identifierade behoven av utvecklingsinsatser på den enskilda enheten. Om huvudmannen i för stor utsträckning beslutar på vilket sätt enheten ska genomföra utvecklingsinsatserna är risken stor att rektorer och förskolechefer bara blir förvaltare och inte motorer i utvecklingsarbetet.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Betyg och betygssättning (SKOLFS 2018:247)

s. 42 ff,

Lärarna, rektorn och huvudmannen har ett delat ansvar för att följa upp betyg och betygssättning. Huvudmannen följer upp för att fördela resurser till skolenheten eller skolenheterna inom huvudmannens organisation. Det innebär att rektorns och huvudmannens uppföljning av betyg är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.

För att kunna göra ändamålsenliga analyser av resultaten behöver statistik för betyg i de olika ämnena tas fram, sammanställas och analyseras. Det behöver även finnas statistik för betygen på de nationella proven.

För vissa skolformer publicerar Skolverket betygs- och provbetygsstatistik på skolenhetsnivå. Sådan statistik ger huvudmannen förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på de egna jämförbara skolenheterna förhåller sig till varandra och till riket som helhet. Huvudmannen har ett övergripande ansvar för att säkerställa att rektorn har förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, så att det är möjligt att följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper.

s. 45

Huvudmannen behöver analysera betygen ur olika perspektiv. Analysen ger möjlighet att identifiera eventuella omotiverade avvikelser mellan betyg och nationella provbetyg på skolenhetsnivå för att kunna säkerställa att provresultaten särskilt har beaktats vid betygssättningen. Det kan även handla om att analysera resultat på skolenhetsnivå, exempelvis utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön. Om det kommer fram att det förekommer avvikelser i betygssättningen, är det viktigt att huvudmannen undersöker vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte.

Om det visar sig att det förekommer omotiverade avvikelser på skolenhetsnivå, är det viktigt att huvudmannen analyserar vad avvikelserna kan bero på. Utifrån det kan huvudmannen till exempel behöva se över resursfördelningen till skolenheterna. Det handlar om att garantera rektorernas förutsättningar att säkerställa undervisningens kvalitet, att lärare får kompetensutveckling och att betygen sätts i enlighet med författningarna. Huvudmannen ska även se till att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, där några reglerar betyg och betygssättning.